

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 82 punten te behalen; het examen bestaat uit 20 vragen. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Verderop in het examen bij vraag 8 bevindt zich een stelopdracht. Reserveer voldoende tijd om deze opdracht te kunnen uitvoeren.

Duitsland en Europa, 1945–2000

De dag van de capitulatie, 8 mei 1945, wordt in Duitsland *Stunde Null*, het 'Uur nul', genoemd om uitdrukking te geven aan het nieuwe begin dat moest worden gemaakt.

- 2p 1 Noem een reden op politiek en een reden op economisch terrein waarom in mei 1945 een nieuw begin nodig was.

Gebruik bron 1.

Deze bron geeft informatie over de politieke opvattingen van Adenauer die later, als hij bondskanselier is, in zijn beleid naar voren komen.

- 6p 2 A. Leid uit de bron twee van die politieke opvattingen van Adenauer af.
B. Maak aannemelijk dat dit een betrouwbare bron is voor iemand die historisch onderzoek doet naar de politieke opvattingen van Adenauer.

- 4p 3 A. Noem een politieke en een economische factor die beide bijdroegen aan de stabiliteit in de Bondsrepubliek in de periode 1949–1955.
B. Leg uit dat zowel in de ogen van de westerse landen als in die van de West-Duitsers zelf, die stabiliteit de verbondenheid van de Bondsrepubliek met het Westen bevorderde.

Gebruik bron 2.

- 4p 4 A. Noem, zonder de bron te gebruiken, eerst
- het motief voor de bouw van de Muur zoals dat in de DDR werd gegeven en daarna
 - het motief voor de bouw van de Muur zoals dat in het Westen werd gegeven.
- B. Toon met een gegeven uit de bron aan, uit welk deel van Duitsland dit krantenfragment komt.

Bondskanselier Schmidt speelde een belangrijke rol bij het totstandkomen van het NAVO-dubbelbesluit, maar dit beleid riep in de Bondsrepubliek ook veel kritiek op.

- 4p 5 A. Leg uit wat het NAVO-dubbelbesluit inhield.
B. Noem een bezwaar van de West-Duitse vredesbeweging tegen dit besluit.

De politiek van Gorbatsjov werd in de DDR door de bevolking anders gewaardeerd dan door de leiders.

- 4p 6 Verklaar dit, door:
- uit te leggen wat de begrippen *perestrojka* en *glasnost* inhouden
 - duidelijk te maken waarom dit aansloeg bij de bevolking van de DDR
 - maar niet bij de opvattingen van de leiders.

Bondskanselier Kohl heeft, om tegemoet te komen aan de bezwaren van zijn bondgenoten tegen een Duitse hereniging, een aantal toezeggingen gedaan.

- 2p 7 Noem twee van deze toezeggingen.

Stel: het is 1988. Je moet als fotoredacteur drie foto's van bondskanseliers zoeken voor een artikel met als titel *De continuïteit in de buitenlandse politiek van de Bondsrepubliek*. Je hebt de drie foto's, bron 3a, 3b en 3c. Nu moet je bij elke foto aangeven waarom die volgens jou een goede illustratie is van de buitenlandse politiek van die bondskanselier. Tenslotte moet je ook aantonen dat de drie foto's samen een *continuïteit* in de buitenlandse politiek van de Bondsrepubliek laten zien.

Gebruik de bronnen 3a, b en c.

15p **8** □ Maak deze opdracht. Neem voor de duidelijkheid de titel en de *cursieve* kopjes over.

Gebruik bron 3a.

Bondskanselier Brandt in Warschau, 1970

A. Geef een korte typering van de buitenlandse politiek van bondskanselier Brandt en maak duidelijk waarom deze foto daarbij past. Doe dat door:

- de verandering te beschrijven die Brandt door zijn *Ostpolitik* bracht in het beleid ten opzichte van het Oostblok
- uit te leggen waarom juist het bezoek aan Polen in dit beleid past
- met twee argumenten die je uit de gebeurtenis op de foto afleidt, duidelijk te maken, dat deze foto het beleid van Brandt goed illustreert.

Gebruik bron 3b.

Bondskanselier Schmidt op de Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa in Helsinki, 1975

B. Geef een korte typering van de buitenlandse politiek van bondskanselier Schmidt en maak duidelijk waarom deze foto daarbij past. Doe dat door:

- aan te geven welke positie Schmidt innam binnen het Atlantische veiligheidsbeleid
- uit te leggen in welk opzicht de verhouding tussen de Bondsrepubliek en de DDR tijdens Schmidt anders was dan toen Brandt kanselier was
- met twee argumenten die je uit de gebeurtenis op de foto afleidt, duidelijk te maken, dat deze foto het beleid van Schmidt goed illustreert.

Gebruik bron 3c.

Bondskanselier Kohl in Verdun, 1984

C. Geef een korte typering van de buitenlandse politiek van bondskanselier Kohl en maak duidelijk waarom deze foto daarbij past. Doe dat door:

- aan te geven in welk opzicht Kohl de relatie met West-Europa versterkte
- met twee argumenten die je uit de gebeurtenis op de foto afleidt, duidelijk te maken, dat deze foto het beleid van Kohl goed illustreert.

De continuïteit in de buitenlandse politiek van de Bondsrepubliek

D. Besluit deze opdracht door uit te leggen welke continuïteit er bestond in de buitenlandse politiek van de drie bondskanseliers. Maak daarbij een onderscheid in hun politiek tegenover het Westen en hun politiek tegenover het Oostblok.

Nederland en Indonesië. Vier eeuwen contact en beïnvloeding

De Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) zocht in de zeventiende eeuw in Indonesië een goede vestigingsplaats.

- 2p **9** Noem de eerste plaats waar zij zich vestigde en leg uit waarom zij voor deze plek koos.

De organisatie van het Cultuurstelsel vertoonde overeenkomsten met de manier waarop de VOC te werk ging.

- 2p **10** Geef hiervan twee voorbeelden.

Gebruik bron 4.

- 3p **11** Leg aan de hand van twee beeldelementen uit, waarom deze bron kenmerkend is voor de manier waarop het koloniale bestuur in Indonesië sinds het Cultuurstelsel is ingericht.

Het Cultuurstelsel leidde tot modernisering van de Javaanse economie.

- 4p **12** Leg dit aan de hand van twee voorbeelden uit.

Gebruik bron 5.

Aan deze passage uit het Rhemrev-rapport kunnen drie conclusies verbonden worden:

- deze bron vormt een treffende illustratie van de koloniale verhoudingen
- deze bron is kenmerkend voor de arbeidsverhoudingen in de periode 1870–1900 in Deli (Sumatra)
- deze bron laat het begin van een nieuw beleid van de Nederlandse koloniale overheid rond 1900 zien.

- 6p **13** Licht elke conclusie toe. Doe dat door:

- een kenmerk te noemen van de koloniale verhoudingen in de periode 1870–1900 en aan te geven hoe dit in de bron naar voren komt;
- een kenmerk te noemen van de arbeidsverhoudingen in 1870–1900 in Deli en aan te geven hoe dit in de bron naar voren komt;
- een kenmerk te noemen van het nieuwe beleid rond 1900 en aan te geven hoe dit in de bron naar voren komt.

Ondanks de kritiek op de koelieordonnantie bleef deze nog tot in de jaren dertig van kracht.

- 2p **14** Geef hiervoor een verklaring.

Gebruik bron 6.

Rond 1900 komt in de relatie tussen Nederland en Indonesië de associatiegedachte naar voren.

- 4p **15** A. Leg eerst, *zonder gebruik te maken van de bron*, uit wat de associatiegedachte inhoudt. B. Toon aan dat de visie van Sosrokartono aansluit bij de associatiegedachte.

Gebruik bron 7.

H. Th. Fischer vindt dat de zendingsscholen teveel een verlengstuk vormen van de Nederlandse kolonisator.

- 4p **16** Laat zien op welke manier hij dat beargumenteert. Doe dat door aan te geven wat volgens Fischer:

- het doel van het zedingsonderwijs moet zijn
- de koloniale overheid als belangrijkste doel van het zedingsonderwijs ziet.

Rond 1930 was er, dankzij Nederlands beleid, sprake van een begin van eenheid in Indonesië.

- 4p **17** Noem twee voorbeelden van dit Nederlands beleid en leg bij elk voorbeeld uit hoe dit bijgedragen heeft aan de groeiende eenheid onder de Indonesische bevolking.

Gebruik bron 8.

Uit de bron blijkt dat de Japanners in het onderwijs een bewuste taalpolitiek voeren.

- 4p **18** A. Noem de drie elementen waaruit deze politiek bestaat.
B. Noem een politieke reden voor de invoering van deze taalpolitiek.

Tijdens de bezetting nam Japan positieve en negatieve maatregelen die, elk op hun eigen wijze, bijdroegen aan een versterking van het Indonesisch nationalisme.

- 4p **19** Leg met twee verschillende voorbeelden, één van een positieve en één van een negatieve Japanse maatregel uit, hoe daardoor telkens het nationalisme bevorderd werd.

De soevereiniteitsoverdracht op 27 december 1949 maakte een einde aan de koloniale status van Indonesië, maar in de ogen van veel Indonesische nationalisten was de dekolonisatie toen nog niet werkelijk voltooid.

- 2p **20** Noem twee argumenten die voor hen hierbij een rol speelden.

Einde